

§ 74 Regelverk för bidrag till kyrkor

LEIF NORDLANDER:

Ordförande! Jag beklagar att jag använder det gamla begreppet kyrkobyggnadsbidrag när det numera heter kyrkounderhållsbidrag. Det begreppet gäller året ut och från den första januari 2018 heter det kyrkounderhållsbidrag.

Jag kan ta ett exempel. Vi har precis slutfört arbetet på Södra Kedums kyrka i mitt pastorat och på söndag kommer biskop Åke att återöppna och återinviga den, ett exempel på ett projekt som har fått välvillig behandling och stöd för att kunna genomföras i Skara stift. Vi är otroligt glada över det resultat som har blivit att vi kan utveckla en kyrkobyggnad. Vi har många kyrkobyggnader som vi under överskådlig tid inte kommer att kunna göra någonting åt. De kommer att finnas där. Låt oss i stället göra dem så att de blir användbara.

Under förra sessionen på kyrkomötet var det några stiftsantikvarier i Lunds stift som skrev en lång insändare i Kyrkans tidning, där man, precis på samma sätt som jag skriver här i min motion, kritiserar att kyrkan själv begränsar användandet av sina egna pengar och sätter ett nytt regelverk, som förhindrar en utveckling av våra kyrkobyggnader och användandet av dem. Jag kan inte se det rimliga i att vi liksom ska minska möjligheterna när vi är i en sådan situation som vi är. I det här fallet kommer vi att kunna sälja av ett församlingshem som vi då inte behöver längre och få använda kyrkan på ett tydligare och mer effektivt sätt. Den står inte bara där för möjligen ett par timmar i veckan. Handen på hjärtat, om vi tittar runt utöver vårt land används de flesta kyrkorna max två timmar per vecka och då har jag räknat högt. Det är verkligheten. Här har vi fantastiska byggnader, här har vi dem som kan utvecklas. Låt oss använda dem.

Därför yrkar jag bifall till min motion 2017:52 och också att vi kan titta över hela regelverket för detta. Beklagat som sagt, att jag använt begreppet kyrkobyggnadsbidrag när det nya heter kyrkounderhållsbidrag. Det är det som gäller nu som är kyrkobyggnadsbidrag. Tack för ordet.

MATS HAGELIN:

Ordförande! Jag vill börja med att yrka bifall till motion 2017:107 gällande kyrkounderhållsbidrag. Beslutet om kyrkounderhållsbidraget försämrar Svenska kyrkans och stiftens möjligheter att ta sitt ansvar för att bevara, använda och utveckla det kyrkliga kulturarvet. Kyrkounderhållsbidraget, som det nu är beslutat, kan exempelvis inte användas för tillgänglighetsåtgärder i kyrkorna, inte heller för ändringar som motiveras av liturgin eller verksamhetens behov, till exempel omgestaltning av orglar eller skapande av barnhörnor. Kyrkounderhållsbidraget kan heller inte användas för ofta nödvändiga renoverings- och ombyggnadsarbeten i samband med borttagning av bänkar längst fram i kyrkorummet för att skapa ett mer funktionellt kyrkorum för gudstjänstfirare.

Jag anser också, att ordningen med kyrkounderhållsbidraget går emot den överenskommelse som kyrkan träffade med staten år 2000. Där framgår det nämligen klart, att Svenska kyrkan, mot att erhålla kyrkoantikvarisk ersättning, också ska se till att hålla alla kyrkor tillgängliga och öppna. Kyrkobyggnadsbidraget, som Leif pratar om och som upphör i och med årsskiftet, var också en viktig del av förutsättningarna för överenskommelsen med staten. Att nu avskaffa kyrkobyggnadsbidraget och begränsa det nya kyrkounderhållsbidraget till samma ändamål som kyrkoantikvarisk ersättning är därmed oförenligt med det riksdagsbeslut som ligger till grund för överenskommelsen mellan staten och Svenska kyrkan.

Genom den nu gällande ordningen skickar Svenska kyrkan den olyckliga signalen till staten, att vi endast vill bevara och inte använda eller utveckla det kyrkliga kulturarvet som en resurs för både samhälle och kyrka. Ordningen strider därför mot andemeningen och texten i regeringens kulturarvsproposition, som ligger till grund för den statliga kulturarvspolitiken. Ordningen försvårar även diskussioner om en framtida KAE-användning vid regeringens kontrollstation för den kyrkoantikvariska ersättningen 2019. Ordningen kring kyrkounderhållsbidraget är bristfälligt underbyggd och inte tillräckligt avvägd. Den tar ingen hänsyn till kulturarvsfrågor och kulturmiljöpolitik, där Svenska kyrkan har ett viktigt uppdrag och bör ta ett stort ansvar. Beslutet bör därför omprövas, så att kyrkounderhållsbidraget också kan användas för åtgärder som syftar till bevarande, användning och utveckling av kyrkliga kulturminnen, detta för att såväl överenskommelsen med staten som den demokratiskt beslutade kulturarvspolitiken kan uppfyllas.

Därför än en gång, ordförande, yrkar jag bifall till motion 2017:107. Tack för ordet.

ULLA RICKARDSSON:

Ordförande! Jag ska också ta upp ärendet som vi har hört om från två talare, men jag ska börja med att yrka bifall till min motion 2017:33 och också till Leif Nordlanders motion 2017:52. Det skulle kunna vara Mats Hagelins motion också, för det är ungefär samma saker.

Om vi tittar på motion 2017:33 handlar den just om de KAE-pengar som vi får. Vi har två år på oss att få använda dem och jag skulle vilja öka det till tre år. Jag la en motion om det 2015. Då säger utskottet att det inte har hänt något nytt och avslår därför motionen. Det ju just det som är problemet. Det har inte hänt någonting. År efter år och även före 2015 får församlingar och pastorat begära förlängd tid för sina KAE-bidrag, därför att man inte hinner bli klar. Det gäller ungefär mellan 60 och 80 miljoner som man går in och begär förlängd tid för. Man har inte hunnit. Man vågar inte börja förrän man vet att man har pengarna hemma. Då är två år ganska kort tid. Att begära förlängd tid orsakar arbete på alla nivåer. Det skapar oro, för man vet inte riktigt om man får pengarna. Det är vårt egna regelverk det handlar om och jag tycker man borde utreda möjligheten att förlänga det till tre år.

Bifall till motion 2017:33.

I samma betänkande finns motionerna 2017:52 och 2017:107 som vi har hört om, om det nya kyrkounderhållsbidraget. Nu har en del sagts, men i utredningen *Gemensamt ansvar* som vi antog i fjol bytte inte bara kyrkobyggnadsbidraget namn till kyrkounderhållsbidraget utan det höjdes också från 50 till 100 miljoner. Det antog vi på senaste kyrkomötet, men i maj i år kom delen om just kyrkounderhållsbidraget upp i kyrkostyrelsen och förslag om, att det nya kyrkounderhållsbidraget endast fick användas som komplettering till KAE. Det är inget som hindrar att man använder det som komplettering till KAE, men att göra det omöjligt för pastorat och församlingar att söka medel som vi nu har hört är djupt olyckligt.

Därför yrkar jag bifall också till motion 2017:52. Jag har ju skrivit motion 2017:33 men det kunde lika gärna vara 2017:107. Jag vill att vi tittar på det här igen. Det kan inte vara meningen att vi ska ha det på det sättet. Tack.

SAMUEL LILJA:

Ordförande! Jag talar för utskottet och föreslår att kyrkomötet beslutar att bifalla utskottets förslag i sin helhet. Utskottet har i detta betänkande behandlat tre motioner

som rör regelverk för bidrag till kyrkobyggnader. I motion 2017:52 punkt 1 och i motion 2017:107 föreslår man, att kyrkostyrelsen får i uppdrag att vidga användningsområdet för det nya kyrkunderhållsbidraget som startar 2018, detta så att kyrkunderhållsbidraget kan användas mer expansivt och inte bara till kyrkobyggnader. Enligt nya bestämmelser i kyrkoordningen om kyrkunderhållsbidraget ser utskottet ingen möjlighet att biträda något förslag om att använda bidraget till annat än att underhålla kyrkobyggnader. Det är naturligtvis angeläget, att det finns medel inom svenska kyrkan för underhåll av församlingens kyrkobyggnader och för dess utveckling. Det är därför bra att kyrkostyrelsen har för avsikt att årligen följa upp kyrkunderhållsbidraget och hur det har fördelats. I motion 2017:52 punkt 2 ser utskottet att motionärens förslag redan idag tillgodoses. Det bör också nämnas att kyrkunderhållsbidraget helt finansieras av kyrkans egna medel och endast får användas till kyrkobyggnader.

Bifall till utskottet.

LARS-IVAR ERICSON:

Ordförande! Vist är det bra med pengar från ovan, pengar som kan användas för vårt lands kyrkobyggnader. Kyrkunderhållsbidrag med årliga miljonbidrag är mycket välkomna, men byggnaderna ska inte bara bevaras utan de ska också kunna fyllas med innehåll. De ska vara ändamålsenliga, de ska kunna användas. De ska kunna välkomna människor i olika åldrar, även de med funktionsnedsättningar, välkomna till gudstjänster, konserter och annan verksamhet. Det kan vara en toalett i kyrkan i stället för den som nu finns 400 meter bort i vaktmästeribygnaden eller en köksinredning som ger möjlighet till kyrkkaffe efter gudstjänsten, eftersom församlingshemmet är sålt. Det kan vara en barnhörna som kan användas till söndagsskola under en högmässogudstjänst eller en högmässa när prästen predikar. Det är viktigare än att det ska finnas medel till att restaurera några träfigurer på en predikstol. KBB, kyrkobyggnadsbidraget, var bra. Det gav utrymme för åtgärder som syftade framåt. KUB kan förändras i rätt riktning redan nu. Vi behöver inte vänta till 2023.

Bifall till Mats Hagelins motion 2017:107. Så vill jag också instämma i den argumentering som kom från Ulla Rickardsson när det gäller motion 2017:33, alltså att man kan få lite mera tid på sig att disponera den kyrkoantikvariska ersättningen. Tack.

Beslut i ärendet återfinns i kyrkomötets protokoll, § 139.